

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/187/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113237000
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8113237000.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: TRANSIT AUTHORITY, spol. s r. o., Vranovská 14, Prešov, IČO: 36 510 769, zastúpený JUDr. Jánom Garajom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 137 proti žalovanému: SR - Slovenská správa ciest, so sídlom Miletičova 19, Bratislava, IČO: 003328, o vydanie bezdôvodného obohatenia s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 11C/317/2013-148 zo dňa 25. 03. 2015 takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil zistením, cit.: „Žalobca je výlučným vlastníkom parciel N. X XXX - záhrady o výmere 966 m² a KN X XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 100 m² zapísaných na LV č. XXXX, k. ú. I. O.. Z uvedeného LV vyplýva, že na parcele KN X XXX sa nachádza inžinierska stavba, teda cesta alebo chodník. Žalobca nadobudol vlastníctvo na základe kúpnej zmluvy O.. Medzi účastníkmi je nesporné, že na parcele N. X XXX sa nachádza, a to len na jej časti cesta I. triedy, I./68, táto bola vybudovaná v 80-tych rokoch minulého storočia a rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. SD/2766/83 zo dňa 15. 06. 1983 bola zaradená do cestnej siete dňom 15. 06. 1983 (č. I. 77). Bývalý cestný investorský útvar Košice zaslal dňa 15. 06. 1983 právnym predchodcom žalobcu návrh na uzavretie kúpnej zmluvy. Podľa sprievodného listu mali podpísanú kúpnu zmluvu vrátiť do 15 dní, v opačnom prípade mal byť podaný návrh na vyvlastňovacie konanie. Kúpna zmluva sa týkala časti parcely č. XXX/X - záhrady, ktorá bola neskôr rozdelená na parcely N. X XXX a X XXX. Kúpna cena bola stanovená sumou 1 020 Kčs, právny predchodca žalobcu - V. N. zásielku prevzal 15. 07. 1983, ale k podpísaniu zmluvy nedošlo.

Žalobca si v konaní uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. S poukazom na ust. § § 451 ods. 1, 2, § 456, § 135c ods. 1, 2, 3 a § 868 Občianskeho zákonníka súd uzavrel, že posúdenie toho, či ide o neoprávnenú stavbu závisí od právnej úpravy v čase vzniku stavby (§ 221 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v roku 1983, v čase ukončenia stavby). Ako už súd uviedol, nešlo o neoprávnenú stavbu, lebo ju nezriaďoval občan a vtedajšiemu vlastníkovi pozemku mohol vzniknúť len nárok na náhradu škody. Vzhľadom na to, že aj po účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. pretrval stav ako pri neoprávnenej stavbe (§ 135c) jeho vyporiadanie prichádza do úvahy podľa aktuálnej právnej úpravy, teda ust. § 135c Občianskeho zákonníka. V tomto ustanovení je stanovené záväzné poradie spôsobu vyporiadania, pričom požadovanie finančnej náhrady v tomto konaní nie je možné zahrnúť pod tretí spôsob vyporiadania podľa ust. § 135c, ktorý môže uplatniť aj vlastník pozemku. Súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnym názorom, ktorý bol vyslovený v obdobnej veci v rozsudku Krajského súdu v Prešove 10Co/65/2014-450 zo dňa 04. 12. 2014. Odvolací súd v ňom uviedol: Žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia môže vlastník pozemku zastaveného komunikáciou úspešne podať len za podmienky, že nevznikol iný právny dôvod, na základe ktorého sa môže vlastník pozemku domáhať

ochrany svojho vlastníckeho práva. Usporiadanie pomerov vlastníka pozemku a vlastníka stavby s aplikáciou § 135c Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 868 Občianskeho zákonníka vylučuje aplikáciu ust. § 451 Občianskeho zákonníka.

Žalobcom uplatnený nárok je potrebné posúdiť aj s ohľadom na korektív dobrých mravov. V tejto súvislosti možno poukázať na viaceré právoplatné súdne rozhodnutia, ktoré riešili obdobné nároky - rozsudok Krajského súdu v Prešove 5Co/290/2009 zo dňa 30. 10. 2010 alebo Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/148/2013 zo dňa 09. 04. 2014. V týchto rozhodnutiach bolo zdôraznené, že štátna cesta postavená na pozemku patriacom inej osobe slúži širokej verejnosti a žalovanému neprináša žiadne bezdôvodné obohatenie. Naopak má žalovaný veľké náklady na jej správu a údržbu. Potrebné je prihliadať aj na to, že žalobca musel mať vedomosť, že kupuje aj časť pozemku, na ktorom stojí cesta, a teda nehnuteľnosť nadobúdala s vedomím, že bude obmedzený vo svojom vlastníckom práve. Žalovaný navyše deklaroval snahu trvalo vyporiadať tento vzťah odkúpením pozemku, ale realizácia tohto zámeru závisí od pridelenia finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, keďže Slovenská správa ciest je štátnou organizáciou naviazanou na štátny rozpočet.

Výrok o trovách konania vyplýva z tej skutočnosti, že úspešný žalovaný si nárok na ich náhradu v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. neuplatnil“.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a), c), d), f) O. s. p.. Uviedol, že samotný fakt, že na pozemkoch žalobcu je postavená cesta vo vlastníctve žalovaného má za následok, že žalobca sa k svojim nehnuteľnostiam nemôže správať ako vlastník, nemôže vec riadne užívať a brať z nej úžitky. Nútené obmedzenie vlastníckeho práva je podľa čl. 11 Listiny základných práv a slobôd možné len vo verejnom záujme na základe zákona a za náhradu. Nemožno spravodlivo požadovať, aby náklady spoločnosti niesol len jednotlivec, ktorého právna (vlastnícka) sféra je obmedzovaná. Pokiaľ teda dôjde ku skutočnému obmedzeniu vlastníckeho práva má jednotlivec základné právo na náhradu za obmedzenie svojho vlastníckeho práva. V predmetnom konaní je potrebné mať na zreteli, že teleso pozemnej komunikácie zasadené na nehnuteľnosti žalobcu má za následok vznik konkurencie dvoch rovnocenných práv, a to vlastníckeho práva k pozemnej komunikácii a vlastníckeho práva k pozemku, na ktorom je pozemná komunikácia umiestnená. V prípade takejto konkurencie dvoch rovnocenných práv, a to práva k stavbe a práva k pozemku, kde vzájomný vzťah vlastníkov nebol majetkovoprávne vysporiadaný, je takto vzniknutý nezákonný stav nutné riešiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich inštitút bezdôvodného obohatenia. Všeobecné súdy sa musia ústavne konformným spôsobom vysporiadať s interpretáciou bezdôvodného obohatenia, ktoré spočíva v jeho objektívnom charaktere, nie je potrebný protiprávny stav a ani zavinenie, postačuje, že protiprávny stav vznikol. Bezdôvodné obohatenie má objektívny charakter spočívajúci v neoprávnenom majetkovom prospechu, ktorý by inak patril tomu, na úkor koho sa bezdôvodne žalovaný obohatil. Určenie výšky bezdôvodného obohatenia je pritom závislé od obvyklej hladiny nájomného, ktoré by žalovaný v danom mieste a čase platil, ak by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy. Ďalej uviedol, že tvrdenie súdu, že žalobca už pri kúpe nehnuteľnosti vedel o umiestnení telesa pozemnej komunikácie na nej odvolateľ považuje za subjektívny úsudok konajúceho sudcu, pričom výpovednú lehotu tohto tvrdenia posudzuje ako abstraktnú a právne irelevantnú, lebo súd pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia musí vychádzať z racionálnej argumentácie, ktorá vylučuje akúkoľvek svojvôľu pri výklade. Navyše žalobca uzavrel dňa 10. 08. 2007 zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX, parcela č. XXX/X o výmere X 072 m² za účelom výstavby administratívno-skladovacej budovy. Žalobca nemal pri kúpe predmetnej nehnuteľnosti vedomosť o tom, že jej časť sa nachádza pod pozemnou komunikáciou, čo preukazuje aj výpis z LV č. XXXX vypracovaný dňa 28. 08. 2007. Až následne po vypracovaní vytyčovacieho náčrtu žalobca zistil, že časť jeho nehnuteľnosti zasahuje v rozsahu 100 m² do susediacej pozemnej komunikácie vo vlastníctve žalovaného. V súčasnosti je časť pôvodnej parcely, ktorá zasahuje do pozemnej komunikácie odčlenená a má vlastné parcelné číslo KN C X XXX zapísaná na LV č. XXXX. Preto nie je namieste tvrdenie súdu o tom, že žalobca vedel, že kupuje nehnuteľnosť, ktorá sčasti zasahuje do cestného telesa vo vlastníctve žalovaného, naopak žalobca o tom vedomosť nemal, časť nehnuteľnosti zasahujúcej do cestného telesa od pôvodného pozemku odčlenil a má záujem na jeho odpredaní žalovanému. Žalovaný nemá dostatok finančných prostriedkov na kúpu, a preto žalobca pristúpil k uplatňovaniu jedného zo svojich nárokov, ktoré mu ako legitímnemu vlastníkovi patrí, a to práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Odvolaací súd prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1, 2 O. s. p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a zistil, že nie sú podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu napadnutého rozsudku.

V prejednávanej veci vychádzajúc z obsahu spisu je nesporné, že cesta I. triedy stojí na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu. Kto je vlastníkom ciest I. triedy upravuje zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov (ust. § 3d ods. 1). Podľa tohto ustanovenia diaľnice, cesty pre motorové vozidlá a cesty I. triedy, vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce sú vo vlastníctve štátu, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Slovenská správa ciest má len postavenie správcu tohto majetku štátu, pričom v prebiehajúcom konaní nevystupuje Slovenská správa ciest ako žalovaný, nakoľko účastníkom konania na strane žalovaného je Slovenská republika - Slovenská správa ciest, teda právnická osoba konajúca za štát podľa ust. § 21 ods. 4 O. s. p.. žalovaný preto nie je správcom cesty I. triedy, ale jej vlastníkom.

Vlastnícke právo je najvýznamnejším vecným právom definíciou, ktorého obsahuje priamo Občiansky zákonník v ust. § 123. Vychádzajúc z tohto ustanovenia vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Oprávnenie s vecou nakladať je veľmi široké. Predstavuje základ pre realizáciu hospodárskych hodnôt iným spôsobom než užívaním a spotrebou. Oprávnenie s vecou nakladať sa napĺňa právnymi úkonmi, najmä zmluvami alebo jednostrannými právnymi úkonmi, napr. závetom. Vlastník teda môže za odplatu prenechať vec do užívania inému.

Ak niekto užíva cudziu vec bez toho, aby mal k tomu zákonný dôvod, vzniká na jeho strane bezdôvodné obohatenie. Bezdôvodné obohatenie je konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil a tým na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezdôvodným obohatením podľa ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen vtedy, ak sa doterajší majetok obohatený rozmnoží o nové majetkové hodnoty, ale aj vtedy, ak sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo pri riadnom chode udalostí. Za takýto riadny chod udalostí je potrebné považovať aj užívanie nehnuteľnosti za odplatu, na základe riadne uzatvorenej zmluvy. Ak k uzatvoreniu zmluvy nedošlo, je namieste vyžadovať od subjektu užívajúceho nehnuteľnosť bez právneho dôvodu, vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške zodpovedajúcej cene obvyklého nájomného. Možnosť vydania bezdôvodného obohatenia nie je viazaná iba na osoby pôvodných vlastníkov, ale vzťahuje sa i na ich právnych nástupcov a trvá až do momentu, kedy dôjde k odstráneniu stavby bez právneho užívania nehnuteľnosti.

Medzi účastníkmi nie je sporné, že na pozemku žalobcu sa nachádza stavba - cesta I. triedy, pričom vlastníkom tejto cesty je štát, ako to vyplýva z ust. § 3d ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb.. Keďže túto stavbu nepochybne vlastní štát a za užívanie pozemkov pod ňou neplatí žiadne nájomné, vzniká na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie v zmysle ust. § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nasl.. V tomto smere je nerozhodné, či štát ako vlastník predmetnej komunikácie mal zisk z tejto stavby, pretože bezdôvodným obohatením je aj okolnosť, že nedošlo k zmenšeniu majetku štátu v podobe platenia nájomného, čo sa v danom prípade nestalo.

V tejto súvislosti odvolaací súd poukazuje aj na to, že v prejednávanej veci neprichádza do úvahy aplikácia zákona č. 66/2009 Z. z., ani zákona č. 639/2004 Z. z.. Citované ustanovenia riešia právnu úpravu práva k pozemkom pod cestami vo vlastníctve obcí, vyšších územných celkov a diaľničnej spoločnosti, čo nie je prípad prejednávanej veci. Zákon č. 66/2009 Z. z., a ani zákon č. 369/2004 Z. z. sa nevzťahujú na cesty I. triedy vo vlastníctve žalovaného, a preto tieto právne predpisy sú v predmetnej veci neaplikovateľné. Len na porovnanie odvolaací súd uvádza, že aj keď zákon č. 66/2009 Z. z. a ani zákon č. 639/2004 Z. z. sa nevzťahujú na cesty I. triedy, dňom účinnosti týchto právnych predpisov došlo priamo zo zákona k vzniku vecného bremena v prospech vlastníkov stavieb. Vyššie územné celky, obce a diaľničná spoločnosť od účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., resp. zákona č. 639/2004 Z. z. už k užívaniu miestnych komunikácií, ciest II. a III. triedy, ako aj diaľnic mali právny dôvod, ktorým bolo zákonom zriadené vecné bremeno. Pri týchto komunikáciách, na rozdiel od ciest I. triedy (čo je prípad prejednávanej veci), je v súčasnosti vylúčené ich užívanie bez právneho dôvodu.

Odvolačný súd nesúhlasí ani s konštatovaním súdu prvého stupňa spočívajúce v tom, že právne riešenie vzťahov medzi žalobcom a žalovaným by malo vychádzať z aplikácie ust. § 135c Občianskeho zákonníka a vyriešiť problematiku stavby na cudzom pozemku. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že je len na vlastníkovi pozemku, akým spôsobom bude riešiť nároky vyplývajúce z jeho vlastníckeho práva k pozemku, pričom okolnosť, že požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia rovnajúceho sa trhovému nájomnému, ktoré by inak bolo potrebné zaplatiť, ak by bola uzavretá nájomná zmluva, je právom žalobcu ako vlastníka pozemku.

Odvolačný súd sa stotožňuje s námietkou žalobcu, ktorá sa dotýka nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasí s názorom súdu prvého stupňa, že na strane žalobcu nevznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia s poukazom na skutočnosť, že v obdobnej veci vyslovil Krajský súd v Prešove a Krajský súd v Košiciach (5Co/290/2009 a 11Co/148/2013) právny názor, podľa ktorého „žalobca nemá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, lebo štátna cesta postavená na pozemku patriacom inej osobe slúži širokej verejnosti a žalovanému neprináša žiadne bezdôvodné obohatenie, naopak má žalovaný veľké náklady na jej správu a údržbu“.

Odvolačný súd však s poukazom na početnú judikatúru týkajúcu sa náhrady bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním zastaveného pozemku na úkor vlastníka pozemku sa odklonil od predmetných rozsudkov Krajského súdu v Prešove a Krajského súdu v Košiciach. Po zosumarizovaní početnej judikatúry týkajúcej sa náhrady bezdôvodného obohatenia vzniknutého užívaním zastavaného pozemku na úkor vlastníka pozemku možno spoľahlivo konštatovať, že ide už o konštantnú judikatúru.

Najvyšší súd v obdobnej veci užívania cudzieho pozemku bez právneho dôvodu (na pozemku žalobcu sa nachádza cestná komunikácia), v odôvodnení uznesenia uviedol, cit.:

„Užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu, je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou, rozsah ktorého plnenia je vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie (prenajatie) veci. Obvyklé nájomné je nájomným tržným. Až pri absencii zodpovedajúcich podkladov môže súd vychádzať aj z výšky náhrad v iných prípadoch; v takom prípade ale skutkové zistenia je potrebné podrobiť ďalšiemu posúdeniu z hľadiska toho, do akej miery je obmedzený vlastník v prípade nájmu pozemku, pri ktorom mu so zreteľom na účel nájmu zostane po dobu nájmu „holé vlastníctvo“ bez možnosti užívať pozemok“ (uznesenie NS Slovenskej republiky vo veci 5Cdo 8/2009).

Ústavný súd v právnej veci sťažnosti týkajúcej sa veci vedenej pred všeobecným súdom o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu stavbou pozemnej komunikácie, autobusovej zastávky, parkoviska a chodníka, v odôvodnení o.i. uviedol, cit.:

„Ústavný súd sa už v minulosti vyjadril aj k nútenému obmedzeniu vlastníckych práv, keď uviedol, že „primeraná náhrada“ za vyvlastnenie môže byť vyššia ako „primeraná náhrada“ za obmedzenie vlastníckych práv. Na rozdiel od vyvlastnenia, kde môže dôjsť k vyplateniu náhrady, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia“ („nález Ústavného Slovenskej republiky vo veci III. ÚS 237/09“).

Najvyšší súd vo veci užívania nehnuteľností navrhovateľa bez právneho dôvodu, ktorý je verejným priestranstvom, v odôvodnení uviedol: „správny je aj výpočet výšky bezdôvodného obohatenia rovnajúci sa výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľný pozemok“ (rozsudok NS SR vo veci 4Cdo 52/2009).

Z judikatúry prvostupňového a odvolacieho súdu odvolací súd poukazuje na rozsudok OS Prešov, sp. zn. 11C 107/2006 z 27.10.2006, rozsudok OS Prešov, sp. zn. 17C 166/1999 z 20.03.2003 a tiež na rozsudok KS Prešov, sp. zn. 2Co 579/2001 z 20.09.2002, v ktorom krajský súd v odôvodnení rozhodnutia o.i. uviedol: „za primerané v súvislosti s výpočtom bezdôvodného obohatenia je potrebné pojať primerané nájomné, ktoré nemôže vychádzať z ceny pozemkov podľa vyhlášky č. 465/1991 Zb. a ani vyhlášky č. 265/1993 Z.z. a je nutné aj pri týchto vzťahoch využiť tzv. všeobecnú cenu, to znamená cenu podľa trhových podmienok za nájom nehnuteľnosti“, ďalej rozsudok OS Prešov, sp. zn. 17C 269/2002 z 23.05.2005, rozsudok OS Prešov, sp. zn. 12C 201/1995 z 25.11.1999.

Odvolačný súd nevidí dôvod na odklon od ustálenej judikatúry navyiac po zjednotení postupu v znení stanoviska spoločného kolégia.

Odvolačný súd sa stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že v rozhodnom období zaberá žalovaný pozemky vo vlastníctve žalobkyne, s vlastníčkou pozemkov sa za sporné obdobie nijako právne nevyrovnal a niet dôvod konštatovať iný záver ako ten, že sa žalovaný bezdôvodne obohatil na úkor žalobkyne. Len samotný fakt, že ide o využívanie pozemku „pre všetkých“, teda na verejnoprospešný účel, nemôže vlastníka ukrátiť (porov. rozsudok NS SR vo veci 4Cdo 52/2009, nálež ÚS SR vo veci III. ÚS 237/09).

Odvolačný súd poukazuje na konečné zjednocujúce stanovisko spoločného kolégia Krajského súdu v Prešove z 10.01. 2013, na ktorom došlo k zjednoteniu postupu v prejednávanej problematike, cit.:

Bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by mu k tomu došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti (porov. R 25/1986).

Niet dôvodu nevzťahovať uvedené pravidlo aj na stav, ak obohatený vrátane verejnoprávneho subjektu využíva pozemok bez právneho dôvodu na účely komunikácie (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Odo 1405/2005 zo dňa 25. 10. 2006, podľa ktorého „povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba platí pre vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom svoje vlastnícke právo využíva. Podstatné nie je ani to, či užívanie stavby prináša zisk“). Primeranú náhradu za bezdôvodné obohatenie v prípade sporu určí súd podľa okolností konkrétneho prípadu. Medzi okolnosti, ktoré môžu determinovať výšku náhrady, patrí aj odplata za užívanie porovnateľného pozemku v odplatných zmluvných vzťahoch.

Vyššie spomenutý výstup z kolégia podporuje existenciu práva žalobcu na primeranú náhradu. Odvolačný súd pripomína, že povaha práva na vydanie bezdôvodného obohatenia z časového hľadiska korešponduje pretrvávaniu protiprávneho stavu (porov. nálež Ústavného súdu SR vo veci III. ÚS 237/09 „...pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia).

Pokiaľ súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že žalobca vedel, že kupuje pozemky zastavané štátnou cestou, odvolačný súd zdôrazňuje, že ide o rovinu súkromného práva a konanie žalobcu (kupovanie pozemkov zastavených stavbami) nie je zákonom zakázané (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR „Každý môže konať čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.“). Odvolačný súd síce chápe žalovaného, že v súvislosti s právnym vyrovnaním pozemkov je odkázaný na štátny rozpočet, ale niet inej možnosti než tej, že pri dôslednom rešpektovaní princípov súkromného práva, najmä princípu rovnosti právnej istoty a princípu proporcionality je treba brať zreteľ na práva žalobcu ako vlastníka vrátane práva na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Keďže v prejednávanej veci odvolačný súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uvedené korešponduje požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania. Zároveň takýto postup vyplýva napr. aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/40/2009 z 05. 11. 2009, cit.: „Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu zostáva dvojinstančnosť zachovaná, nakoľko účastník má po opätovnom rozhodnutí súdu prvého stupňa (po zrušení a vrátení jeho predchádzajúceho rozhodnutia) možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom na inštancie vyššom súde. Skutočnosť, že súd prvého stupňa je po zrušení a vrátení svojho predchádzajúceho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu je daná priamo zákonom (§ 226 O. s. p.), preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle ust. § 237 písm. f) O. s. p.

So zreteľom na uvedené odvolačný súd zrušil rozsudok vo výroku, ktorým bol žalobný návrh zamietnutý a v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.